

జగద్గురు

శ్రీ భగవత్పాద ఆది శంకరాచార్య విరచితము

అనువాదకులు శ్రీ మేధానందపురి

శ్రీ కనకధారాస్తవము

ఛందస్సు - వసంత తిలకా వృత్తము

1. అజ్ఞం హరేః పులక భూషణమాశ్రయాస్తీ
భృజ్గాఙ్గానేవ ముకుళాభరణం తమాలమ్ ।
అఙ్గీకృతాఖిల విభూతి రపాఙ్గాలీలా
మాఙ్గాల్యదాఽస్తు మమ మఙ్గాల దేవతాయాః ॥

పదచ్ఛేదః : అంగం హరేః, పులకభూషణమ్, ఆశ్రయస్తీ, భృంగ + అంగస, ఇవ, ముకుల +
ఆభరణమ్, తమాలమ్, అంగీకృత + అఖిల విభూతిః, అపాంగలీలా,
మాంగల్యదా, అస్తు, మమ, మంగళ దేవతాయాః

అన్వయః : ముకుళాభరణమ్, తమాలమ్, భృంగాంగనా, ఇవ, పులక భూషణమ్, హరేః,
అంగం, ఆశ్రయస్తీ, అంగీకృతాఖిల విభూతిః, మంగళ దేవతాయాః,
అపాంగలీలా, మమ, మాంగల్యదా, అస్తు.

ప్రతిపదార్థము : ముకుళా భరణమ్ = (బహుప్రీహి) మొగ్గలతో శోభాయమానముగా
అలంకరింపబడిన ఆభరణము గల

తమాలమ్ = కడిమి వృక్షమున

భృంగాంగనేవ = (ఉపమ) ఆడుతున్నట్లు వలె

పులక = రోమాంచము

భూషణమ్ = అలంకరింపబడిన

హరేః = విష్ణువు యొక్క

అంగం = శరీరమును

ఆశ్రయంతీ = ఆశ్రయించి వున్నటువంటి

అంగీకృత = స్వీకరింపబడిన

అఖిల = సంపూర్ణమైన

నిభూతిః = ఐశ్వర్యముతో కూడిన

మంగళదేవతాయాః = మంగళము కలిగించునదై

అస్తు = ఉండుగాక!

తాత్పర్యము : నల్లగానున్న తమాలవృక్షము మొగ్గలతో శోభించు నట్లు, శ్యామ వర్ణము గల విష్ణుమూర్తి శరీరము అలంకారములతో శోభించుచున్నది. ఆడుతుమ్మెదలు మొగ్గల చుట్టూ తిరుగుచూ సంతోషించునట్లే, విష్ణుమూర్తిని ఆశ్రయించిన, సకలైశ్వర్యములకు పుట్టినిల్లయిన లక్ష్మీదేవి యొక్క కృపాకటాక్షము నాకు మంచిని కలిగించు గాక!

2. ముగ్ధా ముహుర్విదధతీ వదనే మురారేః

ప్రేమత్రపా ప్రణిహితాని గతాగతాని!

మాలా దృశోర్మధుకరీవ మహోత్పలే యా

సా మే శ్రియం దిశతు సాగర సంభవాయాః॥

పదచ్ఛేదః : ముగ్ధా, ముహుః, విదధతీ, వదనే, మురారేః, ప్రేమ - త్రపా- ప్రణిహితాని, గతాగతాని, మాలా, దృశోః, మధుకరీ, ఇవ, మహోత్పలే, యా, సా, మే, శ్రియమ్, దిశతు, సాగర సంభవాయాః.

అన్వయః : యా మహోత్పలే, మధుకరీ, ఇవ, మురారేః, వదనే, ముగ్ధా, దృశోః, మాలా, ప్రేమత్రపా ప్రణిహితాని, గతాగతాని, విదధతీ, సా, సాగర సంభవాయాః, మే, శ్రియం, దిశతు.

ప్రతిపదార్థము : యా = ఏదైతే

మహోత్పలే = గొప్పదైన కలువపూవు చుట్టూ తిరుగుచున్న

మధుకరీవా = (ఉపమ) ఆడుతుమ్మెదవలె

మురారేః = మురుడనే రాక్షసుని శత్రువైన విష్ణువు యొక్క

వదనే = ముఖము మీద

ముగ్ధ = మోహమును కలిగించు

దృశోః = నేత్ర దృష్టి యొక్క

మాలా = పంక్తి

ప్రేమ-త్రపా-ప్రణిహితాని = ప్రేమతోను, లజ్జితోను కూడినటువంటిది

ముహూర్ = మరల మరల

గతాగతాని = ఇటూ అటూ

విదధతీ = ప్రసరించుచున్న

సాగర సమ్భవాయాః = సముద్రము నుండి ఉద్భవించిన అనగా సముద్రకన్య

యొక్క (దృష్టి)

మే = నాకు

శ్రియమ్ = శ్రేయస్సును

దిశతు = ఇచ్చుగాక

తాత్పర్యము : కలువపూవు చుట్టూ మాటిమాటికి తిరుగుచున్న ఆడ తుమ్మెద వలె విష్ణువు యొక్క ముఖ కమలమును చూచుచు ప్రేమతోను, సిగ్గుతోను కూడిన దృష్టిగలదై యున్న సముద్రకన్యయైన లక్ష్మీదేవి యొక్క దృష్టి నాకు శ్రేయస్సును కలిగించుగాక!

3. విశ్వామరేంద్ర పదవిభ్రమ దానదక్ష

మానన్ద హేతురధికం మురవిద్విషోఽపి ।

ఈషన్నిషీదతు మయి క్షణమీక్షణార్థ

మిన్దీవరోదర సహోదర మిన్దిరాయాః ॥

పదచ్ఛేదః : విశ్వా + అమరేంద్ర, పద, విభ్రమ, దానదక్షమ్, ఆనంద, హేతుః, అధికమ్, మురవిద్విషః, అపి, ఈషత్, నిషీదతు, మయి, క్షణం, ఈక్షణార్థమ్, ఇందీవర + ఉదర, సహోదరమ్, ఇందిరాయాః.

అన్వయః : విశ్వామరేంద్ర పద విభ్రమ, దానదక్షమ్, ముర విద్విషః, అపి, అధికమ్, ఆనందహేతుః, ఇందిరాయాః, ఇందీవరోదర సహోదరమ్, ఈక్షణార్థమ్, క్షణమ్, మయి, ఈషత్, నిషీదతు.

ప్రతిపదార్థము : విశ్వామరేంద్ర పద విభ్రమ = దేవతలందరకు అధిపతి యైన ఇంద్రుని యొక్క
పదవిని, వైభవమును
దాసదక్షమ్ = దాసమిచ్చుటకు సమర్థత కలిగిన
మురవిద్విషః = మురాసురుని శత్రువైన విష్ణువునకు
అపి = కూడా
అధికమ్ = ఎక్కువైన
ఆనందహేతుః = ఆనందకారణమైన
ఇందీవరోదర = బ్రహ్మదేవుని యొక్క (కమలగర్భుడు)
సహోదరమ్ = సహోదరియైన
ఇందిరాయాః = లక్ష్మీదేవి యొక్క
ఈక్షణార్థమ్ = కొద్దిగా తెరచిన నేత్రదృష్టి
క్షణం = కొద్ది సమయము
మయి = నా మీద
ఈషత్ = కొద్దిగా
నిషీదతు = స్థిరముగా ఉండుగాక

తాత్పర్యము : మురాసురుని శత్రువైనటువంటి విష్ణువు, దేవతలకు అధిపత్యమును, వైభవమును ఇచ్చుటకు సమర్థత గలిగినను, ఆ విష్ణువుకే అధిక ఆనంద కారణమైనది బ్రహ్మ సహోదరియైన లక్ష్మీదేవి యొక్క కృపాదృష్టి నాపై క్షణము స్థిరముగా ఉండుగా!

4. ఆమీలితాక్ష మధిగమ్య ముదా ముకున్ద
మానన్దకన్ద మనిమేష మనజ్గతస్త్రమ్ ।
ఆకేకర స్థిర కనీనిక పద్మనేత్రం
భూత్యై భవేన్మమ భుజజ్గ శయాజ్గనాయాః ॥

పదచ్ఛేదః : ఆమీలిత + అక్షమ్, అధిగమ్య, అనిమేషమ్, ఆనంద కందమ్, ముకుందమ్,
అనంగతస్త్రమ్, ముదా, భుజంగ శయ + అంగనాయాః, ఆకేకర, స్థిర, కనీనిక,
పద్మనేత్రమ్, మమ, భూత్యై, భవేత్.

ప్రతిపదార్థము : ఆమీలితాక్షమ్ = నిమీలిత నేత్రములు గలవాడు (ఎవని నేత్రములు కొద్దిగా
నిమీలితములై ఉన్నవానిని)
అనిమేషమ్ = నిరంతరము
ముదా = సంతోషముతో
ఆనందకందమ్ = ఆనందమును ఇచ్చుచున్న
ముకుందమ్ = మహావిష్ణువును
అధిగమ్య = పొందినదై
అనంగతంత్రమ్ = మన్మథుని వశము చేసికొన్నవాడు.
భుజంగశయ = శేషశయనము మీద పవళించిన వాడు.
అంగనాయాః = విష్ణుపత్నియైనట్టి
ఆకేకర స్థిర కనీనిక పద్మనేత్రమ్ = స్థిరమైన కనుపాపలతో పద్మముల వంటి
కనులు కలిగినటు వంటిదైన (లక్ష్మి)
మమ = నా కొఱకు
భూత్యై = కళ్యాణము కొఱకు
భవేత్ = అగు గాక !

తాత్పర్యము : ఎల్లప్పుడు ఆనందమిచ్చుచున్న కొద్దిగా తెరిచిన నేత్రములు గలవాడు,
మన్మథుని వశము చేసికొనిన రూపము గలవాడు, శేషశాయి మీద పవళించిన
వాడు అయిన మహావిష్ణువు యొక్క పత్ని లక్ష్మీదేవి, సగము మూసిన స్థిరమైన
కనుపాపలతో పద్మము వంటి కనులు కలిగినటు వంటిదైన కళ్యాణ రూపిణి
నాకు కళ్యాణము కలిగించుగాక !

5. కాలామ్బుదాళి లలితోరసి కైటభారే
ర్ధారాధరే స్ఫురతియా తటిదజ్జనేవ ।
మాతుస్సమస్త జగతాం మహనీయమూర్తి
ర్భద్రాణి మే దిశతు భార్గవ నస్తనాయాః ॥

పదచ్ఛేదం : కాలాంబుద + ఆళి, లలిత + ఉరసి, కైటభ + అరేః ధారా + ధరే, స్ఫురతి, యా, తటిత్ + అంగన + ఇవ, మాతుః, సమస్త జగతామ్, మహనీయ, మూర్తిః , భద్రాణి, మే, దిశతు, భార్గవ నందనాయాః

అన్వయం : యా, అంగనా, కైటభారేః, కాలాంబుదాళి లలితోరసి, ధారాధరే, తటిదంగనేవ, స్ఫురతి, సా, సమస్త జగతామ్, మాతుః, భార్గవ నందనాయాః, మహనీయ మూర్తిః, మే, భద్రాణి, దిశతు.

ప్రతిపదార్థము : యా = ఎవని యొక్క
అంగనా = పత్నియైన
కైటభారేః = కైటభుని శత్రువైన
కాలాంబుదాళి = నీలిమేఘ సమానమైన
లలిత = మృదువైన
ఉరసి = వక్షః స్థలము నందు
ధారాధరే = వర్షించుటకు సిద్ధముగా నున్న మేఘము వద్ద
తటిత్ + ఇవ = మెఱుపు వలె
స్ఫురతి = ప్రకాశించు చున్నది.
సా = అటువంటి
సమస్త జగతామ్ = జగములన్నింటికి
మాతుః = మాతయైనటువంటి
భార్గవ నందనాయాః = భృగువునకు ఉద్భవించిన
మహనీయ = గొప్పదైన మహిమ గలిగిన
మూర్తిః = ఆకారము గలిగిన (లక్ష్మి)
మే = నా కొఱకు
భద్రాణి = క్షేమములను
దిశతు = కలిగించుగాక !

తాత్పర్యము : వర్షించుటకు సిద్ధముగా నున్న నల్లని మేఘముల వంటి దేహచ్ఛాయ గలిగిన, కైటభ రాక్షసుని శత్రువైన విష్ణుని వక్షఃస్థలముపై ప్రకాశించు మెఱుపువలె

ఉన్నది శ్రీదేవి. సమస్త జగత్తులకు తల్లియైనటువంటి పూజ్యురాలైన ఆ భృ
గుతనయ, లక్ష్మీదేవి మాకు క్షేమము కలిగించుగాక !

6. బాహ్యంతరే మధుజితః శ్రీతకౌస్తుభే యా
హారావళీవ హరినీలమయీ విభాతి !
కామప్రదా భగవతోఽపి కటాక్షమాలా
కళ్యాణమావహతు మే కమలాలయాయాః ॥

పదచ్ఛేదః : బాహ్య + అంతరే, మధుజితః, శ్రీతకౌస్తుభే, యా, హారావళి + ఇవ,
హరినీలమయీ, విభాతి, కామప్రదా, భగవతః, అపి, కటాక్షమాలా, కళ్యాణమ్,
ఆవహతు, మే, కమలాలయాయాః

అన్వయః : శ్రీతకౌస్తుభే, మధుజితః, బాహ్యంతరే, హరినీలమయీ, హారావళీ, ఇవ, విభాతి,
యా, భగవతః, అపి, కామప్రదా, కమలాలయాః, (సా), కటాక్షమాలా, మే,
కళ్యాణమ్, ఆవహతు.

ప్రతిపదార్థము : శ్రీతకౌస్తుభే = కౌస్తుభమణికే ప్రకాశమునిచ్చు శోభ కలిగిన

మధుజితః = మధు అను అసురుని జయించిన

బాహ్యంతరే = హృదయమునందు మరియు వక్షస్థలము నందు

హరినీలమయీ = ఇంద్రనీల మణి కాంతి గలిగిన

హారావళీవ = (ఉపమ) హారపంక్తి వలె

విభాతి = ప్రకాశించుచున్న

యా = ఏ లక్ష్మీదేవి

భగవతః = విష్ణువునకు

అపి = కూడా

కామప్రదా = కోర్కెల నిచ్చుచున్నదో

కమలాలయాః = కమలమే నివాస స్థానముగా గలిగిన ఆ లక్ష్మీ యొక్క

కటాక్షమాలా = కృపాదృష్టి

మే = నాకు

కళ్యాణమ్ = కళ్యాణమును

ఆవహతు = ఇచ్చుగాక !

తాత్పర్యము : కౌస్తుభమణిచే శోభిల్లుచున్న వక్షస్థలము గల మరియు మధు రాక్షసుని జయించిన విష్ణుమూర్తి హృదయము నందును, బయటను, ఇంద్రనీల మణిమాల వలె ప్రకాశించుచున్న లక్ష్మీదేవి, విష్ణువు కోర్కెలను కూడా ఈడేర్చుచు కమలమే నివాస స్థానముగా కలిగియున్నది. ఆమె యొక్క కృ పాద్యష్టి నాకుమంచి కలిగించు గాక !

7. ప్రాప్తం పదం ప్రథమతః ఖలు యత్రభావాత్

మాఙ్గల్యభాజి మధుమర్దిని మన్మథేన ।

మయ్యాపతేత్తదిహ మన్థర మీక్షణార్థం

మన్దాలసం చ మకరాలయ కన్యకాయాః ॥

పదచ్ఛేదః : ప్రాప్తమ్, పదమ్, ప్రథమతః, ఖలు, యత్ + ప్రభావాత్, మాఙ్గల్యభాజి, మధు, మర్దిని, మన్మథేన, మయి, ఆపతేత్, తత్, ఇహ, మన్థరమ్, ఈక్షణార్థమ్, మందాలసమ్, చ, మకరాలయ, కన్యకాయాః.

అన్వయః : యత్, ప్రభావాత్, ప్రథమతః, మాఙ్గల్యభాజి, మధు మర్దిని, మన్మథేన, పదమ్, ప్రాప్తమ్, మకరాలయ కన్యకాయాః, మన్దాలసమ్, మన్థరమ్, చ, తత్, ఈక్షణార్థమ్, ఇహ, మయి, ఆపతేత్.

ప్రతిపదార్థము : యత్ = ఎవనియొక్క

ప్రభావాత్ = ప్రభావముతో

ప్రథమతః = మొట్టమొదటగా

మాఙ్గల్యభాజి = మంగళకరమైన

మధుమర్దిని = మధువను రాక్షసుని చంపిన విష్ణువు వద్ద

మన్మథేన = కాముని ద్వారా

పద = స్థానమును

ప్రాప్తః = పొందినదైనది

మకరాలయ = సముద్రము యొక్క

కన్యకాయాః = కుమార్తెయైన లక్ష్మీ యొక్క

మందాలసమ్ = ఆయాసము లేని

మన్థరమ్ = నెమ్మదిగా నున్నదో

తత్ = ఆ

ఈక్షణార్థమ్ = నిమీలిత దృష్టి

ఇహ = ఇక్కడ

మయి = నాపైన

ఆపతేత్ = ప్రసరించుగాక !

తాత్పర్యము : ఎవరి ప్రభావము వలన మొదట మధువను రాక్షసుని చంపగల
మంగళకార్యము విష్ణువు నకు కలిగెనో, (మన్మథేన అనగా మోహన కరమైన
రూపము మధు కైటభులకు చూపించి వారికి అహంకారము కలిగించి,
విష్ణువునకు వారిని చంపగలిగే వరము యిప్పించినది) విష్ణువు హృదయ
స్థానమును అలంకరించినదైన, సముద్ర కన్యయైనట్టి లక్ష్మి నెమ్మదిగా, నిమీలిత
నేత్రదృష్టిని నాపై ప్రసరించు గాక !

8. దద్యాద్దయాను పవనో ద్రవిణాంబుధారా

మస్మిన్నకిచ్చన విహజ్ శిశౌ విషణ్ణే ।

దుష్కర్మ ఘర్మ మపనీయ చిరాయ దూరం

నారాయణ ప్రణయినీన నయామ్బువాహః ॥

పదచ్ఛేదః : దద్యాత్, దయాను పవనః, ద్రవిణాంబు ధారామ్, అస్మిన్, అకించన, విహంగ -
శిశౌ, విషణ్ణే, దుష్కర్మ ఘర్మమ్, అపనీయ, చిరాయ, దూరమ్, నారాయణ -
ప్రణయినీ, నయామ్బు (నయన + అంబు), వాహః.

అన్వయః : నారాయణ ప్రణయినీ, నయాంబు వాహః, దయాను పవనః, దుష్కర్మ
ఘర్మమ్, చిరాయ, దూరమ్, అపనీయ, విషణ్ణే, అస్మిన్, అకించన, విహంగ,
శిశౌ, ద్రవిణాంబు ధారామ్, దద్యాత్.

ప్రతిపదార్థము : నారాయణ ప్రణయినీ = నారాయణుని పత్ని

నయాంబువాహః = నేత్రములలో నీరు ధరించి నటువంటి (మేఘం)

దయాను పవనః = దయారూపమైన అనుకూల వాయువుతో

దుష్కర్మఘర్కమ్ = దుష్కర రూపమైన గ్రీష్మమును

చిరాయ = ఎప్పటికీ

దూరమ్ = దూరముగా

అపనీయ = తరిమివేసి

విషణ్ణే = విషాదములో మునిగియున్న

అస్మిన్ = ఈ నాయందలి

అకించన = దారిద్ర్యమును

విహంగశిశౌ = పక్షికూనకు వలె

ద్రవిణాంబు ధారామ్ = ధనమనే జలమును

దద్యాత్ = ఇచ్చుగాక!

తాత్పర్యము : శ్రీమన్నారాయణుని పత్నియైన లక్ష్మీదేవి, వర్షాధారము వంటి మేఘముల వలె కరుణ రసము కురిపించు నేత్రములు గలదై, దయా రూపమైన అనుకూల నాయువుతో భరించరాని ఎండను దూరముగా తరిమివేసి, పక్షి కూనవలె విషాదముతో మునిగియున్న నాయందలి దారిద్ర్యమును తొలగింప జేయు ధనమను జలమును వర్షించుగాక ! (ఎండలో దాహము వేసి నీటికై తహతహ లాడుచున్న పక్షికూనను వర్షము కురిపించి రక్షించునట్లుగా నాయొక్క దారిద్ర్యమును తొలగించు జల ప్రవాహముగా ధనమును ప్రసాదించుగాక!)

9. ఇష్టాః విశిష్టమతయోఽపి సరా యయా

దయార్థ దృష్ట్యా త్రివిష్టపదం సులభం లభన్తే ।

దృష్టిః ప్రహృష్ట కమలోదర దీప్తిరిష్టాం

పుష్టిం కృషీష్ట మమ పుష్కర విష్టరాయాః ॥

పదచ్ఛేదః : ఇష్టా, విశిష్ట-మతయః, అపి, యయా, దయ + ఆర్థ, దృష్ట్యా, త్రివిష్టపదమ్, సులభమ్, లభన్తే, దృష్టిః, ప్రహృష్ట - కమలోదర - దీప్తిః, ఇష్టామ్, పుష్టిమ్, కృషీష్ట, మమ, పుష్కర-విష్టరాయాః.

అన్వయః : యయా, ఇష్టాః, విశిష్టమతయః, అపి, దయార్థ దృష్ట్యా, త్రివిష్టపదమ్, సులభమ్, లభన్తే, ప్రహృష్ట కమలోదర, దీప్తిః, పుష్కర విష్టరాయాః, దృష్టిః, మమ, ఇష్టామ్, పుష్టిమ్, కృషీష్టమ్.

ప్రతిపదార్థము : యయా = ఏ కృపాదృష్టి ద్వారా

ఇష్టాః = చాలా ప్రీయమైన

విశిష్టమతయః = విశేషమైన బుద్ధి కలిగినవారు

అపి = కూడా

దయార్థదృష్ట్యా = కృపాదృష్టి ద్వారా

సులభమ్ = సులభముగా

త్రివిష్టపదమ్ = స్వర్గలోకమును

లభంతే = పొంద గలిగియున్నారు

ప్రహృష్ట కమలోదర దీప్తిః = వికసించిన కమలముల వంటి శోభ కలిగిన

పుష్కర = కమలము మీద

విష్టరాయాః = విరాజమానమైన లక్ష్మీ యొక్క

దృష్టి = నేత్రదృష్టి

మమ = నా

ఇష్టామ్ = మనోవాంఛితమును

పుష్టిమ్ = తృప్తిని

కృషీష్టమ్ = ఇచ్చుగాక !

తాత్పర్యం : ఏ తల్లి కృపాదృష్టి వల్ల ఇష్టప్రాప్తియు, విశేషమైన వివేక బుద్ధియు మానవులు పొందుచున్నారు, మరియు ఎవరి కృపాదృష్టి వల్ల నరులు సులభముగా స్వర్గమును పొందుచున్నారు అట్టి వికసించిన కమలముల వంటి నేత్రశోభ కలిగి, పద్మముపై విరాజిల్లుచున్న లక్ష్మీదేవి కృపాదృష్టి నా మనోవాంఛితములను, నిండైన పుష్టిని, ప్రయత్నాభీష్టమును కలిగించు గాక!

10. గీర్దేవతేతి గరుడధ్వజ సుందరీతి

శాకంభరీతి శశిశేఖర వల్లభేతి ।

సృష్టిస్థితి ప్రళయకేళిషు సంస్థితాయా

తస్యై నమస్త్రీభువనైక గురోస్తరుణ్యై ॥

పదచ్ఛేదః : గిరః + దేవతా (గీర్దేవతా) , ఇతి, గరుడధ్వజ - సుందరీ, ఇతి, శాకంభరీ, ఇతి, శశి - శేఖర - వల్లభా, ఇతి, సృష్టి-స్థితి-ప్రళయ కేళిషు, సంస్థితాయై, తస్యై, నమః, త్రీభువనైక, గురోః, తరుణ్యై.

అన్వయః : గీర్దేవతా, ఇతి, గరుడధ్వజ సుందరి, ఇతి, శాకంభరి, ఇతి, శశి-శేఖర-వల్లభా, ఇతి, సృష్టి-స్థితి-ప్రళయ కేళిషు, సంస్థితాయై, త్రీభువనైక, గురోః, తరుణ్యై, తస్యై, నమః.

ప్రతిపదార్థము : గీర్దేవతా + ఇతి = వాగ్దేవతగా (సరస్వతి)

సృష్టి = సృష్టి సమయమున

స్థితి = స్థితి కాలమున

గరుడధ్వజ సుందరీ + ఇతి = విష్ణుపత్నిగా

తథా = మరియు

శాకంభరీ + ఇతి = శాకంభరిగా

శశి-శేఖర-వల్లభా+ ఇతి=చంద్రశేఖరుని పత్నిగా

ప్రళయకేళిషు = ప్రళయకాలము నందు

సంస్థితాయై = మూడు లోకములకు ప్రభువైన (విష్ణువు యొక్క)

తరుణ్యై = పత్నికీ

తస్యై = ఆమెకు (లక్ష్మికీ)

నమః = నమస్కారము

తాత్పర్యము : సృష్టి సమయమున వాగధిష్ఠాన దేవతయైన సరస్వతి అనియు, స్థితి కాలమున గరుడ ధ్వజుడైన విష్ణుమూర్తి యొక్క సుందరమైన పత్ని అనియు, ముల్లోకములలో ప్రసిద్ధి చెందిన విష్ణుపత్నియైన శాకంభరి (కరువు కాలములో కూడ శాతుల రూపములో జనులను రక్షించునది గాను) అనియు (స్థితి కారకురాలు), ప్రళయ కాలమున చంద్రశేఖరుని శ్రీమతి యైన కాళిగాను,

మూడు రూపములతో యున్న లక్ష్మీదేవికి, మూడులోకములకు జగద్గురువైన
విష్ణుపత్నికి నా నమస్కారములు.

11. శ్రుత్యై నమోఽస్తు శుభకర్మ ఫల ప్రసూత్యై
రత్యై నమోఽస్తు రమణీయ గుణార్ణవాయై ।
శక్త్యై నమోఽస్తు శతపత్ర నికేతనాయై
పుష్ట్యై నమోఽస్తు పురుషోత్తమ వల్లభాయై ॥

పదచ్ఛేదః : శ్రుత్యై, నమః + అస్తు, శుభ-కర్మ-ఫల ప్రసూత్యై,
రత్యై, నమః + అస్తు, రమణీయ - గుణార్ణవాయై,
శక్త్యై, నమః + అస్తు, శతపత్ర నికేతనాయై, పుష్ట్యై,
నమః + అస్తు, పురుష + ఉత్తమ, వల్లభాయై.

అన్వయః : శుభకర్మ ఫల ప్రసూత్యై, శ్రుత్యై, నమోఽస్తు,
రమణీయ గుణార్ణవాయై, రత్యై, నమోఽస్తు,
శతపత్ర నికేతనాయై, శక్త్యై, నమోఽస్తు,
పురుషోత్తమ వల్లభాయై, పుష్ట్యై, నమోఽస్తు.

ప్రతిపదార్థము : శుభకర్మ ఫల ప్రసూత్యై = శుభకర్మల ఫలములతో పొంద దగినది
శ్రుత్యై = వేదములే రూపముగా గల దేవికి
నమః = నమస్కారము
అస్తు = అగుగాక !
రమణీయ గుణ = రమణీయ గుణములకు
అర్ణవాయై = సాగరము వంటి
రత్యై = రతి రూపిణికి
నమః = నమస్కారము
అస్తు = అగుగాక !
శతపత్ర నికేతనాయై = కమలము తన నివాసముగా గలిగిన
శక్త్యై = శక్తి స్వరూపిణికి
నమః = నమస్కారము

అస్తు = అగు గాక !

పురుషోత్తమ = ఉత్తమ పురుషుడైన విష్ణువు యొక్క

వల్లభాయై = ప్రియ పత్నికి

పుష్ట్యై = స్ఫూర్తిని కలిగించు దేవికి

నమః = నమస్కారము

అస్తు = అగు గాక !

తాత్పర్యము : వేద రూపిణియై శుభ కర్మలతో కూడిన దేవికి నమస్కారము. రత్నములకు ఆలవాలమైన సాగరము వలె, రమణీయ గుణములకు ఆకరమైన రతిరూపిణికి నమస్కారములు. కమలమునే వాసస్థానముగా చేసుకున్న శక్తి రూపిణికి నమస్కారము. పురుషోత్తముడైన విష్ణువు యొక్క స్ఫూర్తిని కలిగించు లక్ష్మీదేవికి నమస్కారములు.

12. నమోఽస్తు నాళీక నిభాననాయై ।

నమోఽస్తు దుగ్ధోదధి జన్మభూష్యై ॥

నమోఽస్తు సోమామృత సోదరాయై ।

నమోఽస్తు నారాయణ వల్లభాయై ॥

పదచ్ఛేదః : నమః అస్తు, నాళీకనిభ + ఆననాయై, నమః, అస్తు, దుగ్ధోదధి జన్మభూష్యై , నమః, అస్తు, సోమ + అమృత, స + ఉదరాయై, నమః, అస్తు, నారాయణ వల్లభాయై.

అన్వయః : నాళీకనిభాననాయై, నమోఽస్తు, దుగ్ధోదధి, జన్మ భూష్యై, నమోఽస్తు, సోమామృత సోదరాయై, నమోఽస్తు, నారాయణ వల్లభాయై, నమోఽస్తు.

ప్రతిపదార్థము : నాళీకనిభాననాయై = కమల సమాన ప్రకాశవంతమైన ముఖము కలిగినటువంటి (లక్ష్మికి)

నమః = నమస్కారము

అస్తు = అగు గాక!

దుగ్ధోదధి = పాల సముద్రము

జన్మభూష్యై = జన్మభూమిగా కలిగినటువంటి (లక్ష్మికి)

సమః = సమస్కారము

అస్తు = అగుగాక!

సోమ + అమృత = సోమునికి (చంద్రునికి), అమృతమునకు

స + ఉదరాయై = సోదరియై ఉద్భవించిన ఆమెకు

సమః = సమస్కారము

అస్తు = అగుగాక !

నారాయణ వల్లభాయై = నారాయణుని ప్రియపత్నికి

సమః = సమస్కారము

అస్తు = అగు గాక !

తాత్పర్యము : కమల పుష్ప సమానమైన ప్రకాశవంతమైన ముఖము కలిగిన లక్ష్మికి సమస్కారములు. పాల సముద్రమే జన్మభూమిగా గల ఆమెకు సమస్కారము. చంద్రునికి, అమృతమునకు సోదరిగా జన్మించిన ఆమెకు సమస్కారము. నారాయణుని ప్రియపత్నికి సమస్కారము.

13. నమోఽస్తు హేమాంబుజ పీఠికాయై

నమోఽస్తు భూమండల నాయికాయై ।

నమోఽస్తు దేవాది దయాపరాయై ।

నమోఽస్తు శార్దూ యుధ వల్లభాయై ॥

పదచ్ఛేదః : సమః, అస్తు, హేమ + అంబుజ, పీఠికాయై, సమః, అస్తు, భూమండల నాయికాయై, సమః, అస్తు, దేవ + ఆది, దయాపరాయై, సమః, అస్తు, శార్దూ + ఆయుధ, వల్లభాయై.

అన్వయః : నమోఽస్తు , హేమాంబుజ పీఠికాయై, నమోఽస్తు, భూ మండల నాయికాయై, నమోఽస్తు , దేవాది దయాపరాయై, శార్దూ యుధ వల్లభాయై, నమోఽస్తు.

ప్రతిపదార్థము : హేమాంబుజ = బంగారు వన్నెగల పద్మము

పీఠికాయై = ఆసనముగా గల లక్ష్మి

సమః = సమస్కారము

అస్తు = అగు గాక!

భూమండల నాయికాయై = భూమండలమునకు నాయకురాలైన లక్ష్మికి

సమః = సమస్కారము

అస్తు = అగు గాక!

దేవాది దయాపరాయై = దేవతలకు కూడా దయ చూపించు ఆమెకు

సమః = సమస్కారము

అస్తు = అగు గాక !

శార్ల యుధ = శార్ల మను పేరు గల ధనుస్సు ధరించిన వాడు.

వల్లభాయై = ఆతని ప్రియపత్నికి

సమః = సమస్కారము

అస్తు = అగు గాక !

తాత్పర్యము : బంగారు వన్నెగల పద్మమే ఆసనముగా గల లక్ష్మికి సమస్కారము.
భూమండలమునకంతటికి నేతృత్వము గలిగిన ఆమెకు సమస్కారము.
దేవతలకు కూడాదయ చూపించు ఆమెకు సమస్కారము. శార్ల ధనుస్సు
ధరించిన విష్ణుపత్నికి సమస్కారము.

14. సమోఽస్తు దేవ్యై భృగునందనాయై

సమోఽస్తు విష్ణోరురసి స్థితాయై ।

సమోఽస్తు లక్ష్మ్యై కమలాలయాయై

సమోఽస్తు దామోదర వల్లభాయై ॥

పదచ్ఛేదః : సమః, అస్తు, దేవ్యై, భృగునందనాయై, సమః, అస్తు, విష్ణు + ఉరసి, స్థితాయై,
సమః, అస్తు, లక్ష్మ్యై, కమల + ఆలయాయై, సమః, అస్తు, దామ + ఉదర,
వల్లభాయై.

అన్వయః : భృగు నందనాయై, సమోఽస్తు , విష్ణోరురసి స్థితాయై, సమోఽస్తు,
కమలాలయాయై, లక్ష్మ్యై, సమోఽస్తు, దామోదర వల్లభాయై, సమోఽస్తు.

ప్రతిపదార్థము : దేవ్యై = దేదీప్యమానమైన

భృగునందనాయై = భృగు మహర్షి కుమార్తెయైన లక్ష్మికి

నమః = నమస్కారము

అస్తు = అగు గాక!

విష్ణోరురసి స్థితాయై = విష్ణువు హృదయమున నివసించు లక్ష్మికి

నమః = నమస్కారము

అస్తు = అగు గాక!

కమలాలయాయై = కమలమే నివాస స్థానముగా కలిగిన

లక్ష్మ్యై, = లక్ష్మికి

నమః = నమస్కారము

అస్తు = అగుగాక !

దామోదర = త్రాడుతో కట్టబడిన ఉదరము కలవాని

వల్లభాయై = పత్నికి

నమః = నమస్కారము

అస్తు = అగు గాక !

తాత్పర్యము : దేదీప్యమానమైన పరమేశ్వరి, భృగుకన్యకు నమస్కారము. విష్ణువు యొక్క హృదయవాసిని యైన లక్ష్మికి నమస్కారము. కమలమే ఆలయముగా కలిగిన ఆమెకు నమస్కారము (చిన్నతనములో యశోద కృష్ణుని మొలకు త్రాడుతో కట్టిన కారణమున ఆయన దామోదరు డైనాడు). సర్వవ్యాపకుడైన లీలావిగ్రహుని పత్నికి నమస్కారము.

15. నమోఽస్తు కాన్త్యై కమలేక్షణాయై

నమోఽస్తు భూత్యై భువన ప్రసూత్యై ।

నమోఽస్తు దేవాదిభిరర్చితాయై

నమోఽస్తు నన్దాత్మజ వల్లభాయై ॥

పదచ్ఛేదః : నమః, అస్తు, కాన్త్యై, కమల + ఈక్షణాయై, నమః, అస్తు, భూత్యై, భువన ప్రసూత్యై, నమః, అస్తు, దేవ + ఆదిభిః + అర్చితాయై, నమః, అస్తు, నన్ద + ఆత్మజ, వల్లభాయై.

అన్వయః : కాన్త్యై, కమలేక్షణాయై, నమోఽస్తు, భూత్యై, భువన ప్రసూత్యై, నమోఽస్తు
దేవాదిభి రర్చితాయై, నమోఽస్తు, నన్దాత్మజ వల్లభాయై, నమోఽస్తు.

ప్రతిపదార్థము : కాన్త్యై = ప్రకాశవంతమైన
కమలేక్షణాయై = కమల పత్రముల వంటి కన్నులు కలిగిన లక్ష్మికి
నమః = నమస్కారము
అస్తు = అగు గాక!
భూత్యై = సకల ఐశ్వర్యములకు
భువన ప్రసూత్యై = సకల భువనములకు కారకురాలైన లక్ష్మికి
నమః = నమస్కారము
అస్తు = అగు గాక !
దేవాదిభిరర్చితాయై= దేవతల ద్వారా అర్చింప బడుచున్న ఆమెకు
నమః = నమస్కారము
అస్తు = అగు గాక !
నన్దాత్మజ వల్లభాయై = నందకుమారుని ప్రీయసఖికి
నమః = నమస్కారము
అస్తు = అగుగాక !

తాత్పర్యము : తామర రేకుల వంటి కన్నులతో ప్రకాశవంతమైన దృష్టి గలిగిన ఆమెకు
నమస్కారము. సకలైశ్వర్యములకు, సకల భువనములకు కారకురాలైన
ఆమెకు నమస్కారము. ఇంద్రాది దేవతల ద్వారా అర్చింప బడుచున్న ఆమెకు
నమస్కారము. నందతనయుడైన కృష్ణుని ప్రీయసఖికి నమస్కారము.

16. సమృత్కరాణి సకలేంద్రియ నన్దనాని
సామ్రాజ్య దాననిరతాని సరోరుహాక్షి ।
త్వద్వననాని దురితా హరణోద్యతాని
మామేవ మాతరనిశం కలయస్తు మాన్యే ॥

పదచ్ఛేదం : సంపత్ + కరాణి, సకల + ఇంద్రియ నష్టనాని, సామ్రాజ్య-దాన-విభవాని, సరోరుహాక్షి,
త్వత్ + వందనాని, దురితా-హరణోద్యతాని, మామ్, ఏవ, మాతః, అనిశమ్,
కలయస్తు, మాన్యే.

అన్వయం : హే, సరోరుహాక్షి, మాన్యే, మాతః, త్వద్వందనాని, సంపత్కరాణి, సకలేంద్రియ
నష్టనాని, సామ్రాజ్య దాన, విభవాని, సరోరుహాక్షి, దురితా-హరణోద్యతాని,
మామ్, ఏవ, అనిశమ్, కలయస్తు.

ప్రతిపదార్థము : హే = ఓ

సరోరుహాక్షి = కమలముల వంటి కన్నులు కలిగిన

మాన్యే = పూజనీయురాలైన

మాతః = తల్లి

త్వత్ = నీ

వందనాని = నమస్కారములు

సంపత్ + కరాణి = సంపదలు యిచ్చునట్టి

సకలేంద్రియ నష్టనాని = సకలేంద్రియములకు ఆనందమును కలిగించునట్టి

సామ్రాజ్యదాన విభవాని = సామ్రాజ్యమును, వైభవమును ఇచ్చునట్టి

దురితాహరణోద్యతాని = పాపములను హరింప జేయుటకు ఉద్యుక్తములైనవి

మామ్ + ఏవ = మాకు మాత్రమే

అనిశం = నిరంతరం

కలయస్తు = ప్రాప్తించు గాక

తాత్పర్యము : కమల పత్రముల వంటి కన్నులు కలిగిన ఓ తల్లీ! పూజనీయురాలైన తల్లీ! నీకు
నమస్కారము. పాపములను హరించుటకు ఉద్యుక్తములైనవి ధనసంపదలు
సామ్రాజ్యము మాకు నిరంతరము సమకూర్చును గాక! సకలేంద్రియములకు
తృప్తి కలుగుగాక !

17. యత్కృతాక్ష సముపాసనా విధిః

సేవకస్య సకలార్థ సంపదః ।

సస్తనోతి వచనాఞ్జ మాసస్మై స్త్వాం

మురారి హృదయేశ్వరీం భజే ॥

ఛందస్సు : రతోద్ధృతా ద్వస్టః ।

పదచ్ఛేదః : యత్ + కటాక్ష, సముపాసనే, విధిః, సేవకస్య, సకల + అర్థ సంపదః, సంతనోతి,
వచన + అంగ, మానసైః, త్వామ్, ముర + అరి, హృదయ + ఈశ్వరీమ్ , భజే.

అన్వయః : యత్కటాక్ష, సముపాసనే, విధిః, సేవకస్య, సకలార్థ, సంపదః, సంతనోతి,
వచనాంగ మానసైః, త్వామ్, మురారి హృదయేశ్వరీమ్, భజే.

ప్రతిపదార్థము : యత్ = ఎవరి యొక్క

కటాక్ష = కటాక్షము కొరకు

సముపాసనా = ఉపాసన చేయు

విధిః = విధానము వల్ల

సేవకస్య = భక్తునకు

సకల-అర్థ-సంపదః = సంపూర్ణమైన ధన సంపత్తులను

సంతనోతి = యిచ్చుచున్నది

వచన - అంగ-మానసైః = మనోవాక్యాయ కర్మలతో

త్వామ్ = నిన్ను

మురారి హృదయేశ్వరీమ్ = మహావిష్ణువు యొక్క హృదయమున

నివసించుదానైన అక్షీదేవిని

భజే = సేవించెదను గాక!

తాత్పర్యము : మురారి హృదయేశ్వరియైన అక్షీదేవిని ఎల్లప్పుడు సేవించుము గాక! ఎవరు
తన కటాక్షము ద్వారా మరియు ఉపాసన ద్వారా భక్తులకు సంపూర్ణ ధన
సంపదలు యిచ్చుచున్నారో అట్టి అక్షీదేవిని మనోవాక్యాయ కర్మలతో
సేవించెదము.

18. సరసిజనయనే సరోజహస్తే

ధవళతరాంశుక గంధమాల్య శోభే ।

భగవతి హరివల్లభే మనోజ్ఞే

త్రిభువన భూతికరి ప్రసీదమహ్యమ్ ॥

ఛందస్సు : పుష్పితాగ్రా ద్వంద్వః ।
 పదచ్ఛేదః : సరసిజ -నిలయే, సరోజ-హస్తే, ధవళతర + అంశుక, గంధమాల్యశోభే,
 హరివల్లభే, మనోజ్ఞే, త్రిభువన భూతికరి, హే, భగవతి, ప్రసీద మహ్యమ్.
 అన్వయః : సరసిజ - నిలయే, సరోజహస్తే, ధవళ తరాంశుక గంధ మాల్య శోభే, హరివల్లభే,
 మనోజ్ఞే, త్రిభువన భూతికరి, హే, భగవతి, మహ్యమ్, ప్రసీద.
 ప్రతిపదార్థము : సరసిజ నిలయే = కమలము నందు నివసించునది
 సరోజహస్తే = కమలమును హస్తమున ధరించునది
 ధవళతరాంశుక గంధ మాల్య శోభే = తెల్లనైన వస్త్రము ధరించి, గంధ
 మాల్యములతో శోభించునది
 హరివల్లభే = విష్ణుపత్నియైనది
 మనోజ్ఞే = మనోహరమైనటువంటిది
 త్రిభువన భూతికరి = మూడు లోకములకు వైభవమును ఇచ్చునది
 హే! భగవతి = హే! మహాలక్ష్మీ
 మహ్యమ్ = నామీద
 ప్రసీద = ప్రసన్నురాలగుదువు గాక!
 తాత్పర్యము : కమల వాసినయియు, కమల హస్తయు, అతి తెల్లనయిన వస్త్రమును ధరించి,
 గంధ మాల్యములతో శోభించుచు ఉన్నది విష్ణుపత్ని. మూడు లోకములకు
 ఐశ్వర్యమును ప్రసాదించు మనోహర రూపిణియైన హే! మహాలక్ష్మీ! నా మీద
 ప్రసన్నురాలగుదువు గాక!

19. ద్విగ్విస్తిభిః కసక కుమ్భ ముఖావస్పృష్ట
 స్వర్వాహినీ విమల చారుజల ప్లుతాక్షీమ్ ।
 ప్రాతర్నమామి జగతాం జననీ మశేష
 లోకాధినాథ గృహిణీ మమృతాబ్ధి పుత్రీమ్ ॥

ఛందస్సు : వసంత తిలకావృత్తము

పదచ్ఛేదం : దిగ్విస్తీభిః, కనక - కుమ్భ, ముఖా + అవస్పృష్ట, స్వర్వాహినీ, విమల-చారు-జల-ఘృతాంజీమ్, జగతామ్, జననీమ్, అశేష లోకాధినాథ, గృహీణీమ్, అమృత + అబ్ధి, పుత్రీమ్, ప్రాతః, నమామి.

అన్వయం : దిగ్విస్తీభిః, కనకకుమ్భ, ముఖావస్పృష్ట, స్వర్వాహినీ, విమల చారుజల ఘృతాంజీమ్, జగతామ్, జననీమ్, అశేష లోకాధినాథ, గృహీణీమ్, అమృతాబ్ధి, పుత్రీమ్, ప్రాతః, నమామి.

ప్రతిపదార్థము : దిగ్విస్తీభిః = దిగ్గజముల ద్వారా
కనక కుమ్భ ముఖావస్పృష్టం = బంగారు కలశముల నుండి స్రవించుచున్న
స్వర్వాహినీ - విమల - చారు-జలఘృతాంగీమ్ = ఆకాశగంగ యొక్క నిర్మలమైన,
పవిత్రమైన జలముతో అభిషేకింప బడుచున్న
జగతామ్ = జగత్తుకంతటికీ
జననీమ్ = మాతయైన
అశేష లోకాధినాథ = అన్ని లోకములకు అధిపతియైన (విష్ణువుయొక్క)
గృహీణీమ్ = గృహిణి యైన
అమృతాబ్ధి = క్షీరసముద్రము యొక్క
పుత్రీమ్ = పుత్రికయైన లక్ష్మిని
ప్రాతః = ప్రాతఃకాలమునందు
నమామి = నమస్కరించుచున్నాము.

తాత్పర్యము : పవిత్రము, నిర్మలమైన ఆకాశగంగను దిగ్గజములు బంగారు కలశములతో జగన్మాతయైన లక్ష్మిని అభిషేకించు చున్నవి. క్షీర సముద్ర రాజ తనయకు, లోకములకు అధిపతియైన విష్ణువు గృహిణిగా విరాజిల్లుచున్న లక్ష్మికి ప్రాతఃకాలమున నమస్కరించు చున్నాను.

20. కమలే! కమలాక్ష వల్లభే త్వం
కరుణాపూర తరణ్ణితైరపాఞ్చైః ।
అవలోకయ మామకించనానాం
ప్రథమం పాత్రమకృత్రిమం దయాయాః ॥

పదచ్ఛేదం : కమలే, కమల + అక్ష, వల్లభే, త్వమ్, కరుణా-పూర-తరంగితైః, అపాంగైః, అవలోకయ, మామ్, అకించనానామ్, ప్రథమమ్, పాత్రమ్, అకృత్రిమమ్, దయాయాః.

అన్వయం : కమలాక్ష వల్లభే, హే, కమలే, త్వం, అకించ నానామ్, ప్రథమమ్, అకృత్రిమమ్, దయాయాః, పాత్రమ్, కరుణాపూర తరంగితైః, అపాంగై, మామ్, అవలోకయ.

ప్రతిపదార్థము : కమలాక్ష వల్లభే = కమల నయనుడైన విష్ణువు పత్ని
హే! కమలే = ఓ కమలాదేవీ!
త్వమ్ = నీవు
అకించనానామ్ = దీనులమైన మాయందు
ప్రథమమ్ = మొట్టమొదటిగా
అకృత్రిమమ్ = స్వాభావికముగా
దయాయాః పాత్రమ్ = దయకు పాత్రుడైన నాయందు
కరుణాపూర తరంగితైః = పరిపూర్ణ కరుణతో కూడిన
అపాంగైః = కృపాదృష్టితో
మామ్ = నన్ను
అవలోకయ = చూచెదవు గాక!

తాత్పర్యము : పద్మపత్రముల వంటి కన్నులు గల విష్ణువు యొక్క అర్థాంగి ! దీనులపై స్వాభావికముగా దయ చూపునది, అట్టి దయకు పాత్రుడైన నన్ను పరిపూర్ణ కరుణతో కూడిన క్రీగంటి చూపుతో చూచుగాక!

21. స్తువన్తి యే స్తుతిభిరమూ భిరన్వహం

త్రయీమయీం త్రిభువన మాతరం రమామ్ ।

గుణాధికా గురుతర భాగ్య భాజినో

భవన్తి తే భువి బుధ భావితాశయాః ॥

పదచ్ఛేదం : స్తువన్తి, యే, స్తుతిభిః, అమూభిః, అన్వహమ్, త్రయీమయీమ్, త్రిభువన మాతరమ్, రమామ్, గుణాధికా, గురుతర - భాగ్య - భాగినః, భవన్తి, తే, భువి, బుధ-భావితాశయాః.

అన్వయః : యే, త్రయీమయామ్, త్రిభువన మాతరమ్, రమామ్, అమూభిః, స్తుతిభిః, అన్వహమ్, స్తువన్తి, తే, గుణాధికా, గురుతర భాగ్య భాగినో, భువి, బుధ భావితాశయాః, భవన్తి.

ప్రతిపదార్థము : యే = ఎవరైతే

త్రయీమయామ్ = ఋగ్, యజు, సామ వేదముల రూపిణియైన

త్రిభువన మాతరమ్ = ముల్లోకములకు తల్లిని

రమామ్ = విష్ణుని రంజింప జేయునది

అమూభిః = ఈ పై చెప్పిన

స్తుతిభిః = స్తుతులతో

అన్వహమ్ = ప్రతిదినము

స్తువన్తి = స్తుతి గావించు చున్నారో

తే = వారు, గుణాధికాః = సద్గుణ సంపన్నులై

గురుతర భాగ్య భాగినః = అధిక భాగ్యవంతులై

భువి = పుడమిలో

బుధభావితాశయాః = విద్వాంసులు గూడ వారి భావనలను ఆశించువారుగా

భవన్తి = అగుచుందురు.

తాత్పర్యము : ముల్లోకముల తల్లిని, సర్వవేద స్వరూపిణిని, విష్ణువును రంజింపజేయు లక్ష్మిని ఎవరు పై చెప్పిన శ్లోకములతో ప్రతిదినము స్తుతిని గావించుచున్నారో, వారు సద్గుణ సంపన్నులై, అధిక భాగ్యవంతులై పుడమిలో విద్వాంసుల భావనలను కూడా ఆకట్టుకొను వారగుచుందురు.

కనకధారాస్తవం యచ్ఛంకరాచార్య నిర్మితమ్,

త్రీసంధ్యం యః పఠేన్నీత్యం స కుబేర సమో భవేత్.